

Holandski dnevni list *Trouw*, 18.1.2007.

Piše Iris Ludeker

BEOGRAD, GRAD U KOJEM JE SVE MOGUĆE

Turisti opet polako otkrivaju Srbiju. Mnogi mladi, pre svega iz susednih zemalja, idu u Beograd kako bi otkrili popularna mesta za izlazak. To je dobro za zemlju, ali pri tom se nešto i gubi.

Beograd je toliko *in* u poslednje vreme da mu je čak i *New York Times* posvetio pažnju. Ove novine su srpskoj prestonici nadenule ime 'Sin City' – Grešni Grad - kao gradu u kome je sve moguće. To su pre svega otkrili mladi iz susednih zemalja, iz Hrvatske i Slovenije. Proteklog decembra je nekih desetak hiljada Slovenaca došlo ovamo. Susedi su pre svega ljubitelji turbofolk splavova na Savi.

Ovo, međutim, ne važi za Jelicu Novaković i Svena Petersa. Ova Srpkinja, šef Grupe za nizozemske studije Univerziteta u Beograd i ovaj mladi Belgijanac (koji je tamo lektor) zajedno su napisali vodič kroz beogradski kafanski život: *Kafanski tribunal*. Novakovićeva i Peters u ovoj knjizi opisuju kako zapadnjački kafići potiskuju staru kafansku kulturu. Uprkos svojim simpatijama, njih dvoje su upravo tamo nailazili na nepoverenje. „Nije ni čudo“, kaže Jelica Novaković, „Srpkinja i stranac, pa onda se još došaptavaju na jeziku jedne sumnjive strane zemlje, zemlje Jugoslovenskog tribunala. Ali, nakon koje čašice, jezici bi se razvezali.“

Tu vrstu predusretljivosti mnogo su ređe sretali u novim klubovima koji niču kao pečurke posle kiše. Dok su u tradicionalne kafane oduvek svraćali ljudi iz svih društvenih slojeva, u nova mesta pre svega dolaze oni koji hoće da pokažu koliko novca imaju. Ta razmetljivost je karakteristična za novu Srbiju gde se, kake kaže Jelica Novaković, „sve svoje na sebi nosi“. „U Holandiji se mnogo ređe ispoljava ta potreba za glamurom, zahvaljujući viševjekovnoj klasnoj samosvesnosti. Toga ovde još nema.“

Ni Vladimir Jerić, frontmen srpskog alternativnog rok sastava Darkwood Dub, nije ljubitelj nove kulture klubova. Po njemu je suviše komercijalna. „Slovenci veruju u stereotip o divljem Beogradu. Delimično je to tačno, ali više nije kao devedesetih.“ Tih godina, posebno tokom Nato-bombardovanja 1999, beogradska omladina je lečila svoje stresove po podrumima grada.

Jerić je ipak pozitivan o popularnosti beogradskog noćnog života koji spaja ljude iz različitih zemalja. Krajnje je vreme za to, jer zahvaljujući siromaštvu i strogom viznom režimu zapadnih zemalja preko 70% srpskih studenata još nikada nije prešlo granicu svoje zemlje. „Srbi se često žale da su isključeni, ali u ovom slučaju mogu da profitiraju upravo od svoje pozicije autsajdera“, smatra on. Pravila su ovde labavija, što je prednost nepripadanja Evropskoj Uniji.“

Da se staro i novo ipak sasvim dobro mogu kombinovati, iskusili su i Jelica Novaković i Sven Peters. U kafiću Kula, na primer, gde je još prisutan stari kafanski duh, gazda Vlada toči svojeručno pravljenju rakiju u enterijeru male umetničke galerije. Sven Peters je inače već upoznao ljude koji na vrlo moderan način žele da predstave tržištu ovo srpsko domaće piće. „Neki ljudi već razmišljaju o tome kako da Srbiju pozitivno predstave u inostranstvu“.

J. Novaković i S. Peters – *Kafanski tribunal. Kafanske presude od turbo do retro.*

Mali rečnik beogradskog noćnog života

- Fashion tv: televizijski program koji se u mnogim zemljama jugoistočne Evrope prikazuje u 'modernim' kafićima i restoranima. Na njemu neprekidno paradiraju manekenke
- Kafana: tradicionalni kafić-restoran u koji svako može da svrati na piće. Ugrožena vrsta.
- Silikonska dolina: iliti Strahinjića bana. Poznati beogradski korzo gde žene sa silikonima i njihovi muškarci širokih vratova parkiraju svoje hamere po trotoaru.
- Turbofolk: muzički pravac iz devedesetih. Mešavina popa, dance-a, tradicionalne muzike i orijentalnih zvukova začinjen glazurom seksa i polugolih žena. Nekruinsana kraljica ovog žanra je Ceca, Madona Balkana. Ona je udovica Arkana, vođe paravojnih formacija tokom ratova devedesetih godina.

Vidi još i:

http://www.trouw.nl/krantenarchief/2008/05/03/2086761/Echt_Belgrado_is_hartstikke_hip.html?part=2

Een Nederlandstalige reisgids is er niet. Wel is er 'Het kafana-tribunaal. Kroegenvonnissen van turbo tot retro', een co-productie van de Servische hoogleraar neerlandistiek Jelica Novakovic en de Belgische journalist Sven Peeters (uitg. Clio). Het behandelt het uitgaansleven van Belgrado, maar en passant veel meer. De auteurs hebben een missie: „Het huidige beeld van Servië, dat grotendeels door het oorlogstribunaal in Den Haag wordt bepaald, doet geen recht aan het complexe gezicht van dit land en zijn hoofdstad.” Het is een wat chaotisch, soms melancholisch, maar ook enthousiasmerend boek."